Gemeentebestuur Hellendoorn - Aanbevelingen voor gemeentelijk cultuurbeleid / Kunsten '92

Van: "Heleen Alberdingk Thijm" <heleen@kunsten92.nl>
Aan: "Info" <info@kunsten92.nl>
Datum: 18-2-2010 12:54
Onderwerp: Aanbevelingen voor gemeentelijk cultuurbeleid / Kunsten '92
Bijlagen: Brief per mail 18 feb gemeentelijk cultuurbeleid.doc; 20083894 FINAL Kunsten.pdf

Bericht voor:

10INK01014

- Het Presidium van de Gemeenteraad
- De cultuurwoordvoerders in de Gemeenteraad
- De Griffier van de Gemeenteraad
- De wethouder Kunst/Cultuur in het College van B&W
- De afdeling Kunst/Cultuur (van de ambtelijke organisatie) van het Gemeentehuis

Aan de fractievoorzitters, cultuurwethouders, en cultuurwoordvoerders
van de politieke partijen en alle beleidsafdelingen cultuur in alle gemeenten van
Nederland

GEMEENTE HELLENDOORN
Behand.: PVMOS
18 FEB 2010
A / B Stuk | Trefw.: ISRAAD 9-3-10
Werkpr..
Kopie aan: BW, GKO, WLO, PKN
Archief ☒ / N. reeks / ☒ | Vertr.:

Amsterdam, 18 februari 2010

Geachte lezer,

Na de aanstaande gemeenteraadsverkiezingen breken nieuwe tijden aan. U zult zich als toekomstig wethouder of gemeenteraadslid in een economisch moeilijke periode moeten buigen over de vraag wat werkelijk van waarde is. Behoud van sociale samenhang en creatie van werkgelegenheid zullen meer dan ooit belangrijke doelen van gemeentelijk beleid zijn. Identiteit, leefbaarheid en economie zijn dè thema's waar het in de komende jaren om draait. Kunst, cultuur en erfgoed spelen op al die terreinen een belangrijke rol en daarom vragen wij daarvoor uw bijzondere aandacht.
Wij, dat zijn ruim 400 culturele instellingen voor kunst, cultuur en erfgoed, verenigd in Kunsten '92.

In de afgelopen jaren is de rol van gemeenten bij de ontwikkeling van lokaal cultuurbeleid enorm gegroeid. Dat is niet voor niets, want cultuur levert veel op. Daar waar kunst en cultuur de kans krijgen zich te ontwikkelen en te tonen gebeuren vaak interessante en onverwachte dingen. De effecten daarvan kunnen ver reiken. In de cultuur is de markt niet toereikend. Als gemeente moet je condities scheppen, zodat zaken die je waardevol vindt niet verdwijnen uit je stad. Maar cultuur ontstijgt ook de cultuurportefeuille, bijvoorbeeld omdat voor bedrijven een gezond cultureel klimaat belangrijk is. In zijn recente proefschrift "De aantrekkelijke stad" toont Gerard Marlet aan dat de aanwezigheid van cultuur in een gemeente positieve en langdurige effecten heeft op de plaatselijke economie. "Er is voor cultuur in de gemeente een sluitende kosten-batenanalyse mogelijk. Cultuur is één van de knoppen waaraan beleidsmakers kunnen draaien om de economie te bevorderen", stelt Marlet. "In een recessie is het dan ook onverstandig om te bezuinigen op cultuur. Een stad met veel cultuur klimt sneller uit een recessie, blijkt uit onderzoek."
Hoe succesvol dat beleid is, hangt wel van een aantal criteria af. Het culturele aanbod moet gericht zijn op de plaatselijke bevolking, continu beschikbaar zijn, en recht doen aan de diversiteit van de

stad.

Om het rendement van kunst, cultuur en erfgoed voor uw collegeprogramma's van de komende vier jaar zo hoog mogelijk te maken, doen wij hierbij graag enkele aanbevelingen. Structurele aandacht en investeringen met effecten op korte termijn gaan daarbij hand in hand. Wij voegen daar nog eens 7 argumenten aan toe waarom het ook in tijden van recessie verstandig is zuinig te zijn op kunst, cultuur en erfgoed.

AANBEVELINGEN VOOR EEN SUCCESVOL CULTUURBELEID

Verbind cultuur met de harde sector

- Verbind de portefeuille cultuur met zware portefeuilles als Ruimtelijke Ordening en Economische Zaken. De rol die cultuur speelt op beleidsgebieden als stedenbouw, toerisme, ruimtelijke ordening en economische zaken, kan de wethouder dan als vanzelfsprekend aan de orde stellen. Ook architectuurbeleid is in dit verband van groot belang.
  De gemeente is verantwoordelijk voor de vormgeving en het beheer van de openbare ruimte. Zij moet daarom uitdrukkelijk de regie voeren over ruimtelijke kwaliteit en leefklimaat. Betrek kunst en cultuur vanaf het begin bij stadsontwikkeling en stadsbeheer. De 1%-regeling voor cultuur is daarbij een effectieve regeling. Een cultuurmakelaar die het college van B&W adviseert en krachten samenbindt, kan wonderen verrichten.

Aandacht voor regie en inhoud

- Ga uit van de kracht, het specifieke karakter en de historie van uw gemeente bij de ontwikkeling van cultuurbeleid. De voorwaarden voor een interessant cultureel profiel liggen vaak daarin besloten. Niet iedere gemeente moet hetzelfde culturele aanbod willen verzorgen.

- Met name cultureel erfgoed zoals archieven of musea en historische gebouwen of plekken kunnen de identiteit van uw stad versterken of zelfs nieuw leven inblazen. De vele lokale canons zijn hiervan een aansprekend voorbeeld.

- Lokale media en bibliotheken bevorderen de kwaliteit van de democratie in uw gemeente. Bibliotheken en lokale media zijn niet alleen kenniscentra, zij kunnen ook functioneren als ontmoetingsplaats en aanjager van lokale culturele activiteiten. Het maakt burgers mediawijs en biedt hen de mogelijkheid actief te participeren. Actieve steun van gemeenten is daarbij nodig.

- Geef kunstenaars de ruimte. Laat hen werken en wonen in uw gemeente. Zij vormen het creatieve kapitaal van uw stad. Goede, flexibele omgang met regels voor kunst in de openbare ruimte, straatkunst en festivals maakt uw stad aantrekkelijk voor kunstenaars en culturele initiatieven.

- Kies eerst voor inhoud, dan voor stenen. Nieuwe culturele faciliteiten hebben meestal niet alleen een ambitieuze programmering, maar programmeren ook méér. Budgetten moeten dan worden aangepast aan de nieuw ontstane situatie. Veel kunstgebouwen hebben onvoldoende middelen voor exploitatie, collectiebeheer en programmering. Een gemeente mag eisen stellen, maar moet ook ruimte creëren voor risicovol aanbod en nieuwe initiatieven, met inbegrip van de marketing daarvan.

Investeer in jong talent en vrije tijdsbesteding

- De gemeente is verantwoordelijk voor een lokaal, goed samenhangend model voor kunsteducatie. Kunst en cultuur op school zijn daarbij heel belangrijk, maar evenzeer de infrastructuur daar omheen. Alternatieve trajecten buiten de reguliere instellingen om horen daarbij.

- Kunst- en cultuurbeoefening draagt bij aan emancipatie en integratie van bevolkingsgroepen en wordt ook veelvuldig ingezet in het kader van achterstandsbeleid. Aansluiting bij sociaal beleid, armoedebestrijding en wijkontwikkeling ligt dan voor de hand. Ook in het kader van de brede school zal het belang van een goed aanbod voor cultuureducatie en amateurkunst toenemen.

- Maak gebruik van de mogelijkheden die de rijksoverheid beschikbaar stelt, zoals het jeugdcultuurfonds, om de deelname van kansrijke en geïnteresseerde jongeren zoveel mogelijk te stimuleren.

- Zie toe op een toegankelijk systeem van regelingen en mogelijkheden die jong talent in de gelegenheid stellen hun plannen te ontwikkelen èn te presenteren.

- Zorg voor podia. Jong talent en amateurs hebben ruimte nodig om hun werk te laten zien: zoals er ook in iedere gemeente op zijn minst één sportzaal en sportveld is, zo zou de gemeenschap ook moeten kunnen beschikken over presentatieruimtes en podia om zich te kunnen manifesteren. Daar kunnen ook confrontaties en samenwerking met professionals gestalte krijgen.

- Cultuureducatie betekent ook het opleiden van jongeren tot verantwoordelijken voor het beschermen, beheren en weer aan volgende generaties overdragen van ons rijke cultureel erfgoed.

7 Argumenten om juist in tijden van crisis te investeren in kunst, cultuur en erfgoed

Er zijn tal van redenen om als gemeente juist in tijden van economische crisis in deze sector te investeren:

- het is een zeer arbeidsintensieve sector met een hoog maatschappelijk rendement. De investering van één euro in deze sector betekent bijna één hele euro voor werkgelegenheid.
- De sector genereert veel hoogwaardig activiteit: arbeidsplaatsen, stages en vrijwilligerswerk. Cultureel ondernemerschap is een belangrijke motor voor de economie.
- Het biedt mogelijkheden voor expertisebevordering en scholing.
- Het garandeert het voortbestaan van kernen van activiteit en creativiteit. Dat verruimt mogelijkheden voor innovatie, cultuureducatie en vrije tijdsbesteding.
- Tijdelijk werklozen zouden in deze sector bij wijze van overbruggingsperiode hun expertise ter beschikking kunnen stellen van de kunstsector en daarmee hun positie op de arbeidsmarkt in de toekomst kunnen versterken.
- Dat alles heeft een positief effect op het leefklimaat (sociale cohesie) in uw stad en de kansen voor de toekomst.
- Bovendien: tijdens een zware crisis toch in cultuur investeren, betekent de democratie verdedigen (denk aan de Griekse zangeres, actrice en politica Melina Mercouri).

Bent u niet overtuigd? Wij spreken graag met u over uw ideeën en voornemens met betrekking tot het kunst- en cultuurbeleid in uw gemeente. Uw reacties zien wij graag tegemoet (info@kunsten92.nl).
In de bijlage treft u onze erfgoedagenda aan. Voor meer informatie over 'De aantrekkelijke stad' van Gerard Marlet zie www.kunsten92.nl. Daar treft u ook het verslag van ons Symposium over gemeentelijk cultuurbeleid, dat op 18 januari jl. in de Stadsschouwburg van Utrecht heeft plaatsgevonden.

In alle hoogachting
namens de leden-instellingen van de Vereniging voor kunst, cultuur en erfgoed, Kunsten '92,

Ad 's-Gravesande,
voorzitter

Aan de fractievoorzitters, cultuurwethouders, en cultuurwoordvoerders
van de politieke partijen en alle beleidsafdelingen cultuur in alle gemeenten van Nederland

Amsterdam, 18 februari 2010

Geachte lezer,

Na de aanstaande gemeenteraadsverkiezingen breken nieuwe tijden aan. U zult zich als toekomstig wethouder of gemeenteraadslid in een economisch moeilijke periode moeten buigen over de vraag wat werkelijk van waarde is. Behoud van sociale samenhang en creatie van werkgelegenheid zullen meer dan ooit belangrijke doelen van gemeentelijk beleid zijn. Identiteit, leefbaarheid en economie zijn dè thema's waar het in de komende jaren om draait. Kunst, cultuur en erfgoed spelen op al die terreinen een belangrijke rol en daarom vragen wij daarvoor uw bijzondere aandacht. Wij, dat zijn ruim 400 culturele instellingen voor kunst, cultuur en erfgoed, verenigd in Kunsten '92.

In de afgelopen jaren is de rol van gemeenten bij de ontwikkeling van lokaal cultuurbeleid enorm gegroeid. Dat is niet voor niets, want cultuur levert veel op. Daar waar kunst en cultuur de kans krijgen zich te ontwikkelen en te tonen gebeuren vaak interessante en onverwachte dingen. De effecten daarvan kunnen ver reiken. In de cultuur is de markt niet toereikend. Als gemeente moet je condities scheppen, zodat zaken die je waardevol vindt niet verdwijnen uit je stad. Maar cultuur ontstijgt ook de cultuurportefeuille, bijvoorbeeld omdat voor bedrijven een gezond cultureel klimaat belangrijk is. In zijn recente proefschrift "De aantrekkelijke stad" toont Gerard Marlet aan dat de aanwezigheid van cultuur in een gemeente positieve en langdurige effecten heeft op de plaatselijke economie. "Er is voor cultuur in de gemeente een sluitende kosten-batenanalyse mogelijk. Cultuur is één van de knoppen waaraan beleidsmakers kunnen draaien om de economie te bevorderen", stelt Marlet. "In een recessie is het dan ook onverstandig om te bezuinigen op cultuur. Een stad met veel cultuur klimt sneller uit een recessie, blijkt uit onderzoek."
Hoe succesvol dat beleid is, hangt wel van een aantal criteria af. Het culturele aanbod moet gericht zijn op de plaatselijke bevolking, continu beschikbaar zijn, en recht doen aan de diversiteit van de stad.

Om het rendement van kunst, cultuur en erfgoed voor uw collegeprogramma's van de komende vier jaar zo hoog mogelijk te maken, doen wij hierbij graag enkele aanbevelingen. Structurele aandacht en investeringen met effecten op korte termijn gaan daarbij hand in hand. Wij voegen daar nog eens 7 argumenten aan toe waarom het ook in tijden van recessie verstandig is zuinig te zijn op kunst, cultuur en erfgoed.

AANBEVELINGEN VOOR EEN SUCCESVOL CULTUURBELEID

Verbind cultuur met de harde sector

- Verbind de portefeuille cultuur met zware portefeuilles als Ruimtelijke Ordening en Economische Zaken. De rol die cultuur speelt op beleidsgebieden als stedenbouw, toerisme, ruimtelijke ordening en economische zaken, kan de wethouder dan als vanzelfsprekend aan de orde stellen. Ook architectuurbeleid is in dit verband van groot belang. De gemeente is verantwoordelijk voor de vormgeving en het beheer van de openbare ruimte. Zij moet daarom uitdrukkelijk de regie voeren over ruimtelijke kwaliteit en leefklimaat. Betrek kunst en cultuur vanaf het begin bij stadsontwikkeling en stadsbeheer. De 1%-regeling voor cultuur is daarbij een effectieve regeling. Een cultuurmakelaar die het college van B&W adviseert en krachten samenbindt, kan wonderen verrichten.

Aandacht voor regie en inhoud

- Ga uit van de kracht, het specifieke karakter en de historie van uw gemeente bij de ontwikkeling van cultuurbeleid. De voorwaarden voor een interessant cultureel profiel liggen vaak daarin besloten. Niet iedere gemeente moet hetzelfde culturele aanbod willen verzorgen.

- Met name cultureel erfgoed zoals archieven of musea en historische gebouwen of plekken kunnen de identiteit van uw stad versterken of zelfs nieuw leven inblazen. De vele lokale canons zijn hiervan een aansprekend voorbeeld.

- Lokale media en bibliotheken bevorderen de kwaliteit van de democratie in uw gemeente. Bibliotheken en lokale media zijn niet alleen kenniscentra, zij kunnen ook functioneren als ontmoetingsplaats en aanjager van lokale culturele activiteiten. Het maakt burgers mediawijs en biedt hen de mogelijkheid actief te participeren. Actieve steun van gemeenten is daarbij nodig.

- Geef kunstenaars de ruimte. Laat hen werken en wonen in uw gemeente. Zij vormen het creatieve kapitaal van uw stad. Goede, flexibele omgang met regels voor kunst in de openbare ruimte, straatkunst en festivals maakt uw stad aantrekkelijk voor kunstenaars en culturele initiatieven.

- Kies eerst voor inhoud, dan voor stenen. Nieuwe culturele faciliteiten hebben meestal niet alleen een ambitieuze programmering, maar programmeren ook méér. Budgetten moeten dan worden aangepast aan de nieuw ontstane situatie. Veel kunstgebouwen hebben onvoldoende middelen voor exploitatie, collectiebeheer en programmering. Een gemeente mag eisen stellen, maar moet ook ruimte creëren voor risicovol aanbod en nieuwe initiatieven, met inbegrip van de marketing daarvan.

Investeer in jong talent en vrije tijdsbesteding

- De gemeente is verantwoordelijk voor een lokaal, goed samenhangend model voor kunsteducatie. Kunst en cultuur op school zijn daarbij heel belangrijk, maar evenzeer de infrastructuur daar omheen. Alternatieve trajecten buiten de reguliere instellingen om horen daarbij.

- Kunst- en cultuurbeoefening draagt bij aan emancipatie en integratie van bevolkingsgroepen en wordt ook veelvuldig ingezet in het kader van achterstandsbeleid. Aansluiting bij sociaal beleid, armoedebestrijding en wijkontwikkeling ligt dan voor de hand. Ook in het kader van de brede school zal het belang van een goed aanbod voor cultuureducatie en amateurkunst toenemen.

- Maak gebruik van de mogelijkheden die de rijksoverheid beschikbaar stelt, zoals het jeugdcultuurfonds, om de deelname van kansrijke en geïnteresseerde jongeren zoveel mogelijk te stimuleren.

- Zie toe op een toegankelijk systeem van regelingen en mogelijkheden die jong talent in de gelegenheid stellen hun plannen te ontwikkelen èn te presenteren.

- Zorg voor podia. Jong talent en amateurs hebben ruimte nodig om hun werk te laten zien: zoals er ook in iedere gemeente op zijn minst één sportzaal en sportveld is, zo zou de gemeenschap ook moeten kunnen beschikken over presentatieruimtes en podia om zich te kunnen manifesteren. Daar kunnen ook confrontaties en samenwerking met professionals gestalte krijgen.

- Cultuureducatie betekent ook het opleiden van jongeren tot verantwoordelijken voor het beschermen, beheren en weer aan volgende generaties overdragen van ons rijke cultureel erfgoed.

7 Argumenten om juist in tijden van crisis te investeren in kunst, cultuur en erfgoed

Er zijn tal van redenen om als gemeente juist in tijden van economische crisis in deze sector te investeren:

- het is een zeer arbeidsintensieve sector met een hoog maatschappelijk rendement. De investering van één euro in deze sector betekent bijna één hele euro voor werkgelegenheid.
- De sector genereert veel hoogwaardig activiteit: arbeidsplaatsen, stages en vrijwilligerswerk. Cultureel ondernemerschap is een belangrijke motor voor de economie.
- Het biedt mogelijkheden voor expertisebevordering en scholing.
- Het garandeert het voortbestaan van kernen van activiteit en creativiteit. Dat verruimt mogelijkheden voor innovatie, cultuureducatie en vrije tijdsbesteding.
- Tijdelijk werklozen zouden in deze sector bij wijze van overbruggingsperiode hun expertise ter beschikking kunnen stellen van de kunstsector en daarmee hun positie op de arbeidsmarkt in de toekomst kunnen versterken.
- Dat alles heeft een positief effect op het leefklimaat (sociale cohesie) in uw stad en de kansen voor de toekomst.
- Bovendien: tijdens een zware crisis toch in cultuur investeren, betekent de democratie verdedigen (denk aan de Griekse zangeres, actrice en politica Melina Mercouri).

Bent u niet overtuigd? Wij spreken graag met u over uw ideeën en voornemens met betrekking tot het kunst- en cultuurbeleid in uw gemeente. Uw reacties zien wij graag tegemoet (info@kunsten92.nl).
In de bijlage treft u onze erfgoedagenda aan. Voor meer informatie over 'De aantrekkelijke stad' van Gerard Marlet zie www.kunsten92.nl. Daar treft u ook het verslag van ons Symposium over gemeentelijk cultuurbeleid, dat op 18 januari jl. in de Stadsschouwburg van Utrecht heeft plaatsgevonden.

In alle hoogachting
namens de leden-instellingen van de Vereniging voor kunst, cultuur en erfgoed,
Kunsten '92,

Ad 's-Gravesande,
voorzitter

Toon karakter, zet in op cultureel erfgoed

Gemeentelijk Erfgoed, belangrijk voor een aantrekkelijk vestigingsklimaat

De komende raadsperiode zal de broekriem stevig worden aangehaald. Tegelijkertijd moet uw gemeente wel economisch in de race blijven.
De zorg voor cultureel erfgoed draagt in hoge mate bij aan een aantrekkelijk vestigingsklimaat. Kunsten '92 doet u, mede namens de erfgoedorganisaties, vier praktische aanbevelingen hoe u de waarde van uw erfgoed optimaal laat renderen.

De kracht van het verleden

Erfgoed is identiteit

Het monumentale pand waar uw vader werkte, het vertrouwde stadsgezicht, beeldbepalende kerken, fabrieken, scholen en parken. Het zijn de bakens die ons vertellen dat we thuis zijn. Mensen ontlenen een belangrijk gevoel van identiteit aan het verleden. Onze tradities, gewoonten en gebruiken zijn daarbij van grote waarde. Samen met de archeologie en het erfgoed in de schatkamers van de archieven en musea, vertegenwoordigen zij een groot maatschappelijk kapitaal. Het cultureel erfgoed is de trots van uw inwoners.

Economische factor van belang

Erfgoed trekt mensen aan

Cultureel erfgoed vergroot de vitaliteit van steden en is een belangrijke aanjager voor de lokale economie.
Een mooi gerestaureerde binnenstad geeft een extra dimensie aan winkel- en horecabezoek. De gebieden rondom een monumentaal park zijn gewilde vestigingslocaties voor kleinere dienstverleners. Ook industrieel erfgoed oefent een grote aantrekkingskracht uit, zeker op de creatieve sector.
En een gericht herstel van het cultuurlandschap zorgt voor meer recreatie, toerisme en nieuwe banen.
Cultuurhistorie is een grote werkgever,

Juist nú belangrijk

Investeren in aantrekkingskracht

De komende jaren is het voor gemeenten extra belangrijk om aantrekkelijk te blijven voor burgers en bedrijven. Behoud van sociale samenhang en de creatie van werkgelegenheid, zullen meer dan ooit belangrijke doelen van gemeentelijk beleid zijn. Cultureel erfgoed kan hier op verschillende manieren een belangrijke bijdrage aan leveren. Zo zorgen de restauratie en herbestemming van historische gebouwen voor werkgelegenheid en brengen ze oud kapitaal weer in omloop, tegen relatief geringe investeringen.
Het verhaal van uw gemeente draagt bovendien bij aan een onderscheidend karakter en houdt uw citymarketing authentiek. En, last but not least: een gedeeld verleden zorgt ervoor dat burgers zich meer verbonden voelen met elkaar, dankzij een duidelijke en herkenbare eigen plek in een woelige wereld. Bijzondere aandacht voor cultureel erfgoed is dan ook in elk opzicht een duurzame investering.

Goed nieuws: het ís er al

Klaar voor gebruik

Het goede nieuws van erfgoed is: het is er al. Het hoeft niet opnieuw gemaakt te worden. Elke gemeente heeft het. Opgeslagen in de gebouwen, verhalen, archieven, musea en zelfs in de bodem onder uw gemeente ligt een schat aan materiaal te wachten. Het moet vooral de ruimte krijgen om zich te tonen. Het moet naar voren gebracht worden en zichtbaar worden in de openbare ruimte. Daarvoor moet er letterlijk ook ruimte worden gemaakt in het gemeentebeleid.

Als gemeenteraadslid wordt van u verwacht dat u de komende jaren de lijnen uitzet. Op de volgende pagina's vindt u vier praktische aanbevelingen. Deze helpen u de potentie van uw cultureel erfgoed optimaal te benutten.

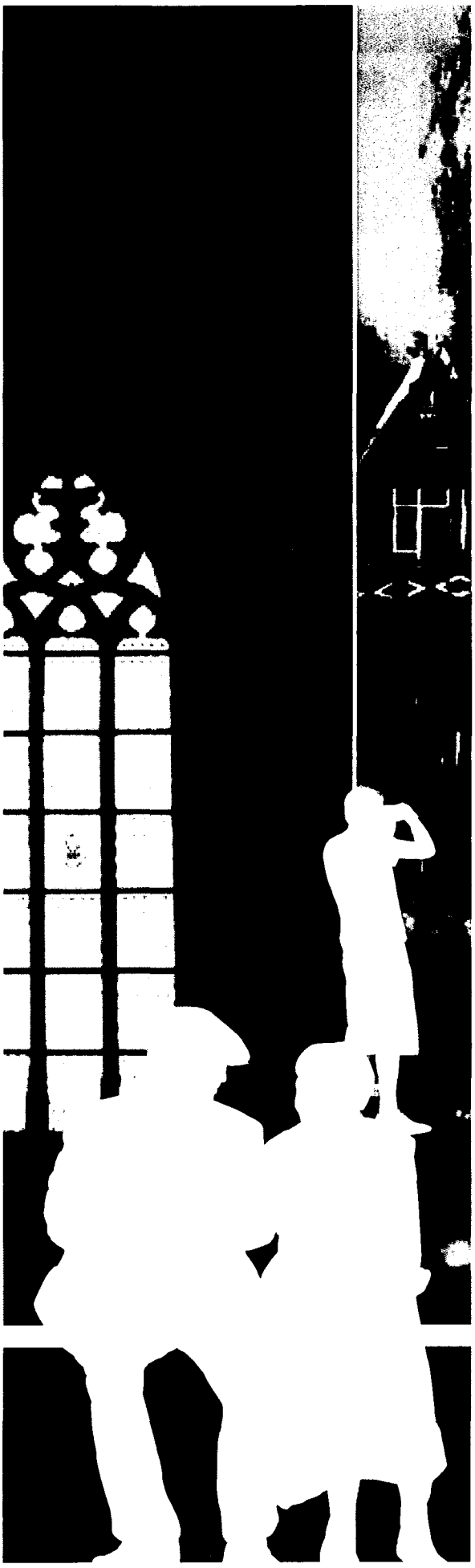

1 Bundel krachten en verbeter de slagvaardigheid

Het gebruiken van de in uw gemeente aanwezige kennis over cultuurhistorie vraagt om ontkokering. Ambtenaren van cultuur en ruimtelijke ordening bijvoorbeeld, moeten elkaar vaker tegenkomen en meer met elkaar samenwerken. Dat vraagt om actieve coördinatie en het veranderen van lijnen.

- **Stel, samen met uw culturele instellingen, een integrale erfgoednota op die in de plaats komt van de monumenten- en archeologienota's. Breng daarin uw erfgoedvoorraad in beeld, benoem kansrijke thema's en doe uitspraken over financiering.**
- **Overweeg erfgoed in één portefeuille onder te brengen of stel een erfgoedintendant aan: een verbindende schakel tussen de verschillende delen van het erfgoed.**
- **Gebruik de rijke historische informatie die in uw archieven besloten ligt.**
- **Wees u bewust van het structurele ambtelijk capaciteitstekort bij archeologie en monumentenzorg. Manage de verwachtingen en verzin andere manieren om kennis en capaciteit aan te wenden.**
- **Werk bij ruimtelijke ontwikkelingen met tijdelijke inspiratieteams, bezet door mensen met verschillende achtergronden. Het team treedt op als klankbord en inspirator.**
- **Faciliteer informele netwerken met lokale en provinciale erfgoedinstellingen.**
- **Zorg dat het erfgoedbeleid door uw hele organisatie wordt gedragen.**

2 Geef erfgoed een stevige plek in ruimtelijke ontwikkeling

Gebiedsontwikkeling draait om complexe processen. Met verschillende stakeholders en grote belangen. Alleen wanneer erfgoedbeleid en ruimtelijke kwaliteit van meet af aan deel uitmaken van de plannen, maken ze een kans om bij te dragen.

- **Vervroeg het stadium waarin erfgoed in beeld komt. Alleen als er vanaf het begin wordt gedacht aan de mogelijkheden die het herbergt, maakt zinvolle benutting een kans.**
- **Neem monumenten en archeologische sites op in de bestemmings- en structuurplannen. Gebruik de gemeentelijke structuurvisie voor integrale beleidsvorming op het terrein van cultureel erfgoed.**
- **Pas monumenten op een goede manier in de plaatselijke ruimtelijke ordening in. Binnenkort komt er een aanpassing van de Monumentenwet, die hier zeer waarschijnlijk vanuit gaat.**
- **Denk na over het strategisch positioneren van nieuwbouw en verbouw van musea en archieven.**
- **Maak gebruik van cultuurhistorische en archeologische waardenkaarten. Maak gebruik van de rijke informatie in uw archieven.**
- **Maak als gemeente een kansenkaart van binnenkort leegkomende gebouwen en denk tijdig na over de herbestemming ervan.**
- **Zorg ervoor dat uw gemeente een goede opdrachtgever is. Laat u hierbij adviseren en opereer vanuit een duidelijke visie.**

3 Betrek burgers bij uw beleid

Burgers voelen zich nauw betrokken bij hun leefomgeving. Projecten rondom cultureel erfgoed kunnen vaak rekenen op grote publieke betrokkenheid. Een goede samenwerking tussen burgers, bedrijfsleven en overheden zorgt voor draagvlak en vergroot het succes van projecten. Cultuurhistorie kan het gesprek tussen partijen veranderen.

- **Houdt burgers actief op de hoogte van uw plannen. De gedeelde historische dimensie van een project kan vaak een brug slaan tussen verschillende belangen.**
- **Laat betrokken burgers vanaf het begin meedenken over de plannen voor de herontwikkeling van hun leefomgeving. Creëer medeverantwoordelijkheid, dat versterkt het draagvlak.**
- **Breng eens in kaart wie er met erfgoed en geschiedenis bezig zijn. Kijk daarbij niet alleen naar de professionele instellingen als musea en archieven, maar ook naar organisaties en liefhebbers, bijvoorbeeld de historische verenigingen, de 'levende geschiedenisgroepen' en amateurarcheologen.**
- **Faciliteer en stimuleer breed overleg tussen erfgoedverenigingen, zodat mensen weten van elkaars activiteiten. Tegelijkertijd kan zo'n platform de gemeente adviseren over bijvoorbeeld tradities in een gemeente en wat daarmee te (kunnen) doen.**
- **Geef vrijwilligers middelen voor professionele ondersteuning.**

4 Laat erfgoed doorklinken in alle gemeentelijke communicatie

Cultuurhistorie geeft uw gemeente een waardevol en onderscheidend verhaal, dat het bovendien goed doet in de media. Maar de verhalen moeten wel tot leven kunnen komen. Geef cultuurhistorie daarom een actieve plaats in uw communicatie.

- **Betrek cultuurhistorie bij uw citymarketing. Dat houdt uw boodschap authentiek en onderscheidend.**
- **Laat uw gemeentelijke cultuurhistorie doorklinken op websites en in de eigen publicaties.**
- **Maak gebruik van uw gemeentelijke canon. De verhalen uit de geschiedenis bieden vaak een handig houvast voor speeches en andere 'luchtige' communicatie.**
- **Communiceer de uitkomsten van archeologisch en (bouw)historisch onderzoek.**
- **Gebruik uw musea in uw gemeentelijke promotie. Zorg voor een goede bewegwijzering en parkeerfaciliteiten in de gemeente en besteed aandacht aan uw musea en archieven op de gemeentelijke websites.**
- **Stimuleer erfgoededucatie. De kerndoelen van ons onderwijs verplichten scholen het cultureel erfgoed in de omgeving te betrekken in hun onderwijs. Erfgoed verbindt leerlingen met hun omgeving en hun achtergrond en ontwikkelt hun identiteitsbesef.**

Deze erfgoedagenda is een initiatief van de landelijke belangenvereniging voor Kunst, Cultuur en Erfgoed, Kunsten '92, in samenwerking met onderstaande erfgoedinstellingen. Wilt u meer informatie? Wij helpen u graag verder met eventuele vragen. Neem hiervoor contact met ons op. Stuur een e-mail naar info@kunsten92.nl of surf naar onderstaande websites.

Met dank aan:
www.kunsten92.nl
www.openerfgoed.nl
www.boei.nl
www.museumconsulenten.nl
www.kvan.nl
www.voia.nl
www.museumvereniging.nl
www.heemschut.nl
www.volkscultuur.nl
www.gelderserfgoed.nl
www.gemeentearchief.rotterdam.nl
www.nvba-info.nl

Kunsten '92

Overleg Provinciale Erfgoedinstellingen Nederland

BOEI

LCM

Kvan

Vereniging van Ondernemers in Archeologie

Gelders Erfgoed

De Nederlandse Museumvereniging

Gemeente Rotterdam
Gemeentearchief

Heemschut
Bescherming Cultuurmonumenten